

अष्टमः पाठः

Lesson - 8

पञ्चवटी निवासाश्रमः

रामः लक्ष्मणं वदति:-

आगताः स्म यथोदिष्टमुं देशं महर्षिणा ।

अयं पञ्चवटीदेशः सौम्य पुष्पितपादपः ॥१॥ १

सर्वतश्चार्यतां दृष्टिः कानने निपुणो ह्यसि ।

आश्रमः कतरस्मिन्नो देशे भवति सम्मतः ॥२॥ ३

वनरामण्यकं यत्र जलरामण्यकं तथा ।

सन्निकृष्टं च यत्र स्यात्समित्युष्टकुशोदकम् ॥३॥ ५

रमते यत्र वैदेही त्वमहं चैव लक्ष्मण ।

तादृशो दृश्यतां देशः सन्निकृष्टजलाशयः ॥४॥ ५

स तं रुचिरमाक्रम्य देशमाश्रमकर्मणि ।

हस्तं गृहीत्वा हस्तेन रामः सौमित्रिमब्रवीत् ॥५॥ १

अयं देशः समः श्रीमान्पुष्पितैस्तरुभिर्वृतः ।

इहाश्रमपदं सौम्य यथावत्कर्तुर्मर्हसि ॥६॥ १०

इयमादित्यसङ्काशैः पद्मैः सुरभिगन्धिभिः ।

अदूरे दृश्यते रम्या पद्मिनी पद्मशोभिता ॥७॥ ११

हंसकारण्डवाकीर्णा चक्रवाकोपशोभिता ।

इयं गोदावरी रम्या पुष्पितैस्तरुभिर्वृता ॥८॥ १२

मयूरनादिता रम्याः प्रांशवो बहुकन्द्राः ।
 दृश्यन्ते गिरयः सौम्य फुल्लैस्तरुभिरावृताः ॥१॥ १३, ॥
 एवमुक्तस्तु रामेण लक्ष्मणः परवीरहा ।
 अचिरेणाश्रमं भ्रातुश्चकार सुमहाबलः ॥१०॥ २०
 रामो दृष्ट्वा कृतं सौम्यमाश्रमं सह सीतया ।
 तस्मिन्देशे बहुफले न्यवसत्सुखं सुखी ॥११॥ २६
 कञ्चित्कालं स धर्मात्मा सीतया लक्ष्मणेन च ।
 अन्वास्यमानो न्यवसत्स्वर्गलोके यथामरः ॥१२॥ ३१
 (रामायणम्)

शब्दार्थः:

Meanings

सम्मत - proper, सन्निकृष्टम् - near, सुरभिः - smell, अदूरे - near, पद्मिनी - pond, प्रांशवः - tall, परवीरहा - killer of enemies, न्यवसत् - lived, अन्वास्यमानः - living together, अमरः - god.

* * *